

גושים דאפשר בקליפה לריך לקטוף. ומה שהקשה מעב"ת שהרי אין הדבר מצוה בהר"ש בפנים, אין זה ק"י דהרגיל בקליף פסקי הרא"ש יודע שהי' לבנו העור ז"ל כמה דברים בחון פסקי הרא"ש ז"ל מה שאינו נמצא בפסקי הרא"ש שלפנינו שנראה שנחסר בדפוס ע"י שגגת המעתיק או המדפיס ודבר זה שכיח הרבה פעמים, והגניי זה ידיו דו"ש וש"ת.

שמעון גרינפלד

סימן עב

סעמיאלני י"ו. תרע"ג נפ"ק.

שוכ"ע לכבוד אהובי תלמידי הצי' המופלג חו"ש כש"ת
כה' יוסף דוב הכהן ליבערמאנן נ"י מקראסנא
י"ו.

אחדשה"ט.

קבלתי מתכנך ועל כי מועדך אכני לא נפיתי להשיבך
עד היום וגם עתה אשיב רק בקצרה.

אשר הקשית על הצי' ביו"ד רש סימן ר"א כמה דנראה
-מדבריו דקודם דבעלוהו לרביעית דמקור גם לאדם
הי' סגי בשיעור רביעית ונמצא לפי"ז דגם עתה שיעור דמי
סאה אף במקור הוא רק מדרבנן דמה"ת סגי ברביעית
דזה אינו דבגמרא מיירי רק לכלים עומאים, ופה הקשית.
אמנם מש"כ דכל האחרונים נמשכו אחר דברי הצי',
לדעתי זה אינו אמת ואדרבא כל האחרונים ס"ל
דבעי' מי סאה מה"ת ולא מלאחי לשום פוסק מפורסם
שיאמר כן שהוא רק מדרבנן חוץ מן הצי' שכתב בן צימן
ק"כ ביו"ד אבל גם הוא לא הזכיר דברי הצי' בסימן ר"א
הג"ל רק שכתב בן מסבדת עלמו עיי"ש, ועיין במהר"ם שיק
חיו"ד סימן ק"ץ, שכתב דעת הצי' יחידאה הוא ורוב
הראשונים לא ס"ל כן, וגדולה מזו מצוה שם בתשו' מהר"ם
שיק הג"ל בסוף התשובה במש"כ דיונים היואלאים מדבריי
באות צי', דלשיטת החולקים על הרמב"ם והראב"ד והם
הר"ת והר"י אפילו במעין בעין מה"ת לאדם מי סאה
עיי"ש.

אך בדי"ח בהלכות מקוואות בהפתיחה מסתפק לומר
דאפשר דאפילו להסבורים ללאדם גם במעין בעי' מי
סאה מי"מ אפשר דאינו אלא מדרבנן עיי"ש, אבל עכ"פ
במקור כל האחרונים מודים דבעי' מי סאה מה"ת ומשנה
מפורשת הוא בפ"ב דמקוואות העמא שירד לעצול וכו' ספק
יש בו מי סאה ספק אין בו ספקיף עמא, ואם איתא דהוא
רק מדרבנן א"כ הוי רק ספק דרבנן ואמאי ספקיף עמא
ועכ"ה דמ"ם הוא מה"ת, ובהי' למסכת מקוואות הבאתי
ראיות דאף במעין לשטות הסבורים דבעי' לאדם גם במעין
מ"ם הוא ג"כ מה"ת.

ומש"כ ששמעת להקשות שם בגאון בעל ערוגת הבושם
ז"ל דאם במעין כ"ש אינו פוסל שאזכירם א"כ גם

ובאמת לולא דמסתפינא הייתי אומר להקל אפילו בודאי
שהרי בפרמ"ג רוצה לדיוק מדברי הרמב"ם דלא
ס"ג בהרקה מללא הביא דין זה של נמוק הלשון עם
המעוללת בין הצי' ערפות, רק דכתב ליישב דהרמב"ם
נשיטתי אצל דס"ל דגם ניעל לחי התחנות ואינו יכול
לחיות ע"י המראה והלעטה אינו ערפה משא"כ לדין
דמערפי ניעל לחי התחנות ואינו יכול לחיות ע"י המראה
והלעטה גם בנמוק הלשון עם המעוללת יש להעריך עכ"ד.
והנה דבריו יש להאמר דעת הרמב"ם, אבל העור והש"ע
ושאר פוסקים שכתבו כולם כך דינא דניעל לחי
התחנות ואינו יכול לחיות ע"י המראה והלעטה דערפה
ועכ"ז השמיטו מלהביא כך דינא דרוקה דנימוק הלשון עם
המעוללת דערפה ונראה מה דלא ס"ל כך דינא דרוקה
יכיון שכתבו דגם לדברי הרוקה עכ"ת רק תקנה הוא
ומהשמיטו הצי' והרמ"א והש"ך והע"ז להביא דבריו
עכ"ת דס"ל דלא נחשטה תקנה זו רק במקומו של הרוקה
אבל לא בשאר מקומות, ולכן י"ע אצלי אס' יש לפסוק
בהרקה הג"ל ורק דמסתפינא לחלוק על התצי' והפרמ"ג
שהציאו דבריו להלכה, אבל עכ"פ הבו דלא להוסיף עלה,
וכבר כתבתי דענה שענהו שאין יכול לחיות לאו ענה
הוא, דכל שאינו מצוה צש"ם דערפה אמרינן דאי דברו
לה סמא חיי.

בן ובדבר כנד של עוף שהיתה ירוקה מעבר לעבר
שהעריך מעב"ת נלע"ד דרק אס' הי' נתקלקל
הכנד עד שלפי ראות עיני המורה היה ראוי לחוש אס' לא
הגיע לגדר נחמסמם עד שהרופא היה גרדו אזי יש להעריך
אבל אס' לא הגיע לגדר זה משום שנוי מראה בלנד אין
להעריך כי אף שכתב"ש חושש בכל שנוי מראה לחשש
נחמסמם כבר חלקו עליו הצי' ושאר אחרונים ומסקנתם
דמשום שנוי מראה בלנד אין להעריך והפרמ"ג בעלמי
סותר כמה פעמים א"ע פעם מעריך בשנוי מראה ופעם
אינו מעריך אך לדעתי וכן ראיתי אצל אדמו"ר זצ"ל שלא
להעריך זולת בלא יש חשש נחמסמם, ואף שאין אנו
בקיאים בבשר שהרופא גרדו מי"מ סוגיין דעלמא דתלי'
בראות עיני המורה וכל שלדעת המורה וראיית עיניו אין
חשש נחמסמם ורופא גרדו לא מערפי ומש"כ מעב"ת שיש
חשש נוסף גבי כנד שהורק גרין שמה נפלה התרנגולת לאור
כמו דבסי' נ"ב, י"ל דאין לזרף חשש זה דדבר רחוק הוא
מאוד, ומה גם דמצוה צש"ע דכנד של עוף שיש במינו
מדברי שהכנד שלו הוא גרין כשר לכן בביתו גם אין חוששין
כ"כ.

ג] ומה שחקשה בדבר קצור פסקי הרא"ש בפכ"ה סימן
ל"ד שכתב בסופו דבשאר איסורים זונן לחון זונן
מדיח וזונן לחון חס קולף, דתמוה הא קי"ל דתתאה גבר
וא"כ ודאי לזונן לחון חס אוסר כולו, פשוט בעיני דע"ס
הוא בקצור פסקי הרא"ש זצ"ל והם לחון זונן קולף והיינו
משום דקי"ל תתאה גבר ורק מי"מ צעי קליפה דאדמיקר לי'
בלע, ומש"כ דבשאר איסורים כיונחו שאינם לחון ואינם
משקה כמו חלב שא"א לקלף דבזה כתב למעלה פלוגתא
משום דא"א לקלף ולכן כתב דבשאר איסורים ששניהם

ברביעית דמקור לא יפסול שאזכיר, וע"ז השגת אחר דח"א
 דנאדם אינו מוטיל כלל רביעית דמקור רק צינור מן סאה
 מה"ת וז"ל כלל קושיתו, אינו אומר לך דלא שמעת יפה
 הקושיא, וכפי שאני מצין שהי' הקושיא שלו לא נתיישבה
 כלל הקי' בחי' שלך, דקושיתו כך הי' דאיך משכחת דיהי'
 רובן שאזכיר דא"י הא כמו דמעיין כ"ש אינו נפסל צשאזכיר
 אף דאנו חופסין להחמיר דגם צמעין צעיין מ"ס לאדם
 ועכ"ל ז"ל דמ"מ אינו נפסל צשאזכיר משום דכיון דמעיין
 מטהר כלים צכ"ש, א"כ דין המים שאזכיר כדן כלים עמאי'
 דנעשים טהורים ע"י מעיין כ"ש בה"ד המים שאזכיר
 נעשים זרועים וטהורים ע"י כ"ש של המעיין דמים שאזכיר
 ודאי לא עדיפי' מכנים דנעבירים ע"י מעיין כ"ש ונעשים
 זרועים וכיון שכן א"כ אף צמי מקי' כל שהי' מתחילה
 רביעית דמטהר מה"ת כלים עמאי' א"כ בה"ד דהי' להם
 לטהר מים שאזכיר מידי שאזכיר ואיך משכחת לה דיהי'
 רובן שאזכיר דאורייתא, והוא צאמת קי' חמורה וכבר
 הקשיתיהו אנכי ג"כ והיא כתובה צחי' למסכת מקוואות,
 ואה"כ ראיתי צשו"ת אמרי א"ש ציו"ד סי' פ"ו שהקשה
 ג"כ קי' זו ועי"ש שדחק ליישבה ועיין צד"ח על הי' מקוואות
 סעיף כ"א שהביא קי' זו ג"כ צשמו של הגי' בעל אמרי א"ש
 ז"ל, והנה קי' זו אינה מתורגמת כלל צחירוף שכתבת דמקי'
 אינה מטהר אדם פחות ממ"ס כיון דמ"מ מטהרת כלים
 ברביעית והרי שאזכיר דינם ככלים עמאי' עפ"י הסדרא.
ומה שהצאת צשם הח"ס ציו"ד סימן ר"צ שהעיר דלשמואל
 דס"ל דמצי"מ לא צטל, א"כ אפילו צדאיכא רוב מי
 מעיין צנהרות לא לטהרו צזוחלין כיון דהמוטע מי גשמים
 לא צטלו לידיו דס"ל מצ"מ לא צטל ואחר נכנסת לפלפל
 צדן אי צעי' שיהי' המצטל יכול להיות כהצטל או להיפך
 והוא הפלוגתא צבין ר' חסדא ור' חנינא צמנחות כ"ג, ואני
 אין דעתי לפלפל צזה מאחר שנראה עיקר צדברי החוס'
 צמנחות כ"צ ע"צ צד"ה ור"י ור"י ס"ל כלל ענין מצ"מ
 לא צטל אפילו אם שניהם אינם יכולים להיות זה כזה,
 ועי"ש שכתבו דהכי ריהטא סתמא דהש"ס צכל דוכחי
 דלא צעי' כלל שיהי' יכולין להיות זה כזה, אכן צעיקר
 הערת החת"ס ז"ל, הנה אפילו לפי צבריו ז"ל שהצין כוונת
 הגמרא מטעם ציעול ג"כ אין לחקירתו מקום אלא צאם
 נקדים מתחלה דצעיין דוקא שירצו הצוחלין על הנוטעין
 ואז דוקא מטהרין צזוחלין אצל צמהל' על מחל' אין
 מטהרין צזוחלין וכיון שכן יש מקום להקשות דאי מצ"מ
 לא צטל א"כ לעולם צמהל' על מחל' הוא וראוי שלא יטבר
 צזוחלין אצל אם נימא דרק צאם נוטעים רבים אז אין
 מטהרין צזוחלין אצל צמע"מ שפיר מטהרין צזוחלין אזי
 תפול החקירה להפך דראוי לומר למאן דס"ל דמצ"מ לא
 צטל א"כ לא צטלו הצוחלין וא"כ לעולם ראוי להיות מטהר
 צזוחלין, והנה הש"ך ציו"ד מביא חקירה צזה אי צמע"מ
 מטהרין צזוחלין א"ל ואין צדבר הכרע.

אמנם צאמת צבר כתבתי צחי' למס' מקוואות דלפענ"ד
 אין הענין הכא שייך כלל לדין צטול אלא פשוט
 דהוא שייך לדין ריצא ככולא וכמו דלענין מחילה אמריין
 עומד מרובע על הפירון או להפך או צסוכה צחמחה

מרובע מללחה או סך כשר מרובע על סך הפסול ואני
 צכל הי' שייך הענין נדין ציעול הא פשיעא דליחא דהרי
 כלל גדול צידינו דכל היכא דניכר האיסור לא שייך כנג
 ציעול וכל הי' שכתבנו הרי ניכר האיסור וכן צכל עניני
 רוצא ככולו כגון דצעיין שחיתת צי' סמנים צצהמה וציעוף
 סימן אחד ואמריין דרוב הסיומן הוי צכל הסיומן, וכי עלה
 על דעת אדם לומר דהענין הוא שם מדיון ציעול, וכן צרוב
 מנין ששה אנשים מותרים להחפנל ולומר דבר צבקדושה
 וכמו דהענין הוא החס כן הוא הענין צנוטעין וצוחלין
 דרוצא ככולו וכן הא דפסול שאזכיר דלכמה פוסקים תלי'
 צרובא לענין דא"י דריצ שאזכיר פסול מה"ת ופחות מזה
 אינו אלא דרצנן וכן לענין המשכה דקוי"ל דשאזכיר נחרת
 צרבי' והמשכה צכל הי' ז"ל דלאו מטעם ציעול קאחנין
 עלה אלא מטעם רוצא ככולו ומלאתי צחשו' מורי מהר"ס
 שיק ז"ל צחיו"ד סימן קל"צ שכתב צאמלע חשבותו וז"ל,
 ולולא דמסתפינא הו"א דגבי נוטעין וצוחלין לאו ציעול
 צציעול צעלמא הוא אלא כמש"כ בע"ז צאוי"ח סי' תקל"צ
 סק"ג דכך הכשר מקור ומעיין דהמוטע אצלס כמאן דליחא
 עי"ש עכ"ל ואף שמורי ז"ל כתב לולא דמסתפינא הוא
 צצציל כבודו של רבו החת"ס ז"ל שגא צבין כן, ועיין צד"ח
 על הלי' מקוואות צמשניות פ"א משנה ז' צסופו וצפ"ה משנה
 ה' שכתב קלת צסגנון אחר והנלטנ"ד כתבתי, ואחר אבוצי
 תלמידי חזק ואמן צחורת ד' דברי רבך דהו"ש וש"ת.

שמעון גרינפעלד

סימן עג

סעמיכאלי י"י.ו. תרע"ג לפ"ק.

שוכ"ט לכבוד ידידי הרב המופלג וכו' כש"ת מו"ה
עקיבא בלויא ג"י אבן יקרה צקראסנא י"י.ו.

אחדשה"ט.

קבלתי מכתבו פלפול צד"ת והאמת שלא יכולתי לעמוד
 היטב על דבריו כי דבריו מעורצבים קלת, ומי'מ
 אצוא להגיד חו"ד צענינים הצאים צתוך מכתבו והנה
 צתחלה הביא קי' צשם שו"ת צית אפרים וצשם שו"ת כת"ס
 על הא דמבואר צנזיר ג"ז דאשה מותרת להקיף את הקטן.
 ואמאי הא אסור לספות לו איסור צידים. והנה הספרים
 הללו אינם תח"י ואני צבר הקשיתי קי' זו מעלמי להגי'
 המנוח מחוסט ז"ל צעהמ"ח שו"ת ערוגת הצושס, ואח"כ
 מלאתי לאמורי צחשו' מהר"ס שיק ז"ל חאו"ח סי' קנ"ח
 וסי' קס"ג שהעיר צקי' זו והביא אותה גם צשם שו"ת צית
 אפרים ז"ל.

והנלפענ"ד עתה צישוב קי' זו דהבמרא צנזיר הני"ג לא
 מיירי אלא צאם יש צה משום איסורא דמקיף
 וצאיסורא דניקף לא קא מיירי כלל, וצאמת איסורא דניקף
 דקא ספי לי' צידים איכא, וכי תימא א"כ מאי ג"מ כיון
 דסוף כל סוף אכתי אית צי' איסורא משום הניקף זה יש